

**АРДАКТУУ ПРОФЕССОР КАЛДЫБАЕВ КАДЫРБЕК АБДЫЛДАЕВИЧТИН
ФИЗИКА-МАТЕМАТИКАЛЫК БИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА МААЛЫМАТТЫК
ТЕХНОЛОГИЯЛАР ФАКУЛЬТЕТИНЕ КОШКОН САЛЫМЫ**

Бул макала Ардактуу профессор, физик К.А.Калдыбаевге арналып жазылган. Илимий-педагогикалык ишмердиги, физик мугалимдерди даярдоодо сиңирген эмгеги жөнүндө айтылат.

Негизги сөздөр: Ишмердүүлүк, мугалим, сиңирген эмгек, билим, даярдоо.

Эта статья посвящена Почетному профессору К.А.Калдыбаеву. Рассказывается о научно-педагогической деятельности, о заслуженных трудах в подготовке преподавателей физики.

Ключевые слова: деятельность, преподаватель, заслуженный, образование, подготовка.

This article is devoted to the honorary professor K.A.Kaldybaev. It is tells about his scientific and pedagogical activity, about his meriteol works in the preparation of the teachers of physics.

Key words: activity, teacher, deserved, education, preparation.

Азыркы И.Арабаев атындагы КМУнун физика-математикалык билим берүү жана маалыматтык технологиялар факультети 1956 жылдан бери жогорку билимдүү мугалимдерди даярдап чыгарат. Ар бир доордун, замандын өзгөрүшүнө жараша жүгү, өзүнө жараша каармандары болот эмеспи. Ушундай инсандын бири физика-математикалык илимдин доктору, профессор Кадырбек Абдылдаевич 2009-2010-окуу жылынын сентябрь айынан баштап Жаңы маалыматтык технологиялар институтуна (азыркы физика-математикалык билим берүү жана маалыматтык технологиялар факультети) директор болуп шайланып жумушка келген. Ошондон тартып 2012-2013- окуу жылына чейин (аз убакыт болсо да) окуу-тарбия иштерине чоң салымын кошкон десем, жаңылышпайм. Кадырбек Абдылдаевич өзүнүн илимий-педагогикалык ишмердигинде миңдеген окуучу-студенттерге билим-тарбия берип, даанышман бабаларыбыздын акыл-ой мурастарын, элибиздин жан дүйнөсүн ээлеген ыйык ата салттарын өлкөбүздүн келечек ээлерине көөнөртпөй жеткирүүдө болгон бардык күч- аракеттерин жумшаган, ошондой эле дүйнөгө таанымал болгон, интеллекти жогору болгон инсандарды тарбиялоо үчүн бүтүндөй билимин жана адал эмгегин эч аяган жок.

Келечекте студенттерди даярдоодо көрүлгөн камкордуктун дагы бир түрү Жаңы маалыматтык технологиялар институтунун алдында пилоттук мектептер ачылып, Кыргызстандын областтарында, райондорунда уюштурулуп, 4 группа окутулган. Мисалы, уюшулган группага физика, математика, информатика багыттары боюнча кабыл алынган Ысык-Көл областынын Ак-Суу районунун Керге-Таш айылынан бир группа 17 окуучу, Жалал-Абад областынын Аксы районунун Кербен айылынан 2 группа 31 окуучу жана Нарын областынын Кочкор районунан И.Арабаев атындагы мектептен 11 окуучу кабыл алынган. Мектепте ар бир чейрек сайын Жаңы маалыматтык технологиялар институтунун мугалимдери барып кошумча жаңы интерактивдүү, инновациялык методдор менен сабак өтүп келүүсүнө шарт түзүп берген. 11-классты ийгиликтүү аяктагандан кийин кайра Жаңы маалыматтык технологиялар институтуна келип окушкан. Ошондо билим алган окуучулардын айрымдары азыр Бишкектеги жогорку окуу жайларда мугалим болуп эмгектенишүүдө.

Дагы баса белгилеп кетчү нерсе, Жаңы маалыматтык технологиялар институтуна кыргыз тилинде гана окуган студенттер кабыл алынуучу эле, Кадырбек Абдылдаевич жетекчиликке келгенден баштап 2010-2011, 2011-2012, 2012-2013 окуу жылдарында орус группалар бардык багыт боюнча ачылып, абитуриенттерди кабыл алганбыз. Азыркы мезгилде ар бир багыт боюнча бир экиден орус группалары бар. Ушул маселе КР Билим

берүү министрлиги тарабынан 2016-2017 окуу жылынан баштап көп тилдүү деп аталып, долбоор иштелип, иш жүзүнө киргизиле баштады.

Окуу-тарбия процессинин бир түрү– аудиториядан тышкаркы убакытта жүргүзүлө турган иштер. Алардын ар кандай түрлөрүнүн ичинен көрүнүктүү ролду физикалык кечелер ээлейт, себеби алардын эң негизги максаты – студенттердин өздөштүргөн билимдерин кеңейтүү жана тереңдетүү, аларды турмушта колдонууга боло тургандыгын көрсөтүү, ошондой эле студенттердин чыгармачылык изденүү жүргүзүүлөрүнө, өздөрүнүн ойлорун кыскача жана так баяндоого, татаал жагдайлардан чыгуу жолдорун үйрөтүүгө Кадырбек Абдылдаевич көп эмгегин жумшады. Кадырбек Абдылдаевич өзү физик болгондуктанбы, физикалык кечелердин чече турган маселелерин эске алып, атактуу окумуштуулардын өмүр баяндарын жана илимий-чыгармачылык ишмердиктерин баяндаган, ошондой эле 12–апрель Космонавтика күнүнө карата жылына Жаңы маалыматтык технологиялар институтунда физика жана аны окутуунун технологиясы кафедрасы тарабынан өткөрүлүүчү кечеге арналган физикалык кечелердин сценарийлерин кыргыз, орус тилинде жазып, Физика жана аны окутуунун технологиясы кафедрасынын жалпы мугалимдерине өзүнүн сунушун билдирчү.

Институттун жетекчиси катары Жаңы маалыматтык технологиялар институтуна тиешелүү беш кафедра тарабынан уюштурулуучу кечелердин бардыгына, конференцияларга башталгандан аягына чейин жан дүйнөсү менен берилип катышчу. Эң өзгөчө белгилеп кетчү жагдайдын бири –Калдыбаев Кадырбек Абдылдаевич жетекчи болуп келгенден баштап кафедралардагы предметтерди орун алмаштырууну сунуштап кабыл алган. Мисалы, көп жылдан бери физика-математика илимдеринин кандидаты, доцент Артыкова Светлана Иманалиевна механика бөлүмүнөн сабак берип жүргөн болсо, ал предметти кафедрадагы башка мугалимдин өтүүсүн туура көргөн. Бул сунуш, негизинен, көп мугалимдерге жакпаганы менен бир аз убакыттан кийин, мугалимдер тарабынан ыраазычылык болгон. Анткени физика, математика, информатика, предметтерге тиешелүү бөлүмдөрдү жана атайын курстарды алмашып өтүү азыркы мезгилдин талабына жооп берерине ынанышкан. Кадырбек Абдылдаевичтин сунушун азыркы мезгилге чейин колдонуп келүүдөбүз.

Орто мектептердин 7-8-9-10-11-класстары үчүн физика сабагы боюнча анимациялык лабораторияны түзгөн. Жаңы маалыматтык технологиялар институтундагы программист мугалим жигиттер менен бирдикте дагы виртуалдык лабораторияларды жасоо сунушу бар эле.

***“Физика” адистигинде окуган студенттердин 2010-2011- окуу жылынын
I жарым жылдыктагы билим сапаты***

№	Группа	Студенттердин саны	Билим сапаты	Жетишүүсү
1	Ф-11	25	46 %	93,3 %
2	Ф-21	25	38 %	94 %
3	Ф-31	23	49 %	81 %
4	Ф-41	24	50 %	92 %
5	Ф-51	25	48 %	78 %

«Физика» адистигинде окуган студенттердин 2010-2011- окуу жылынын II жарым жылдыктагы билим сапаты

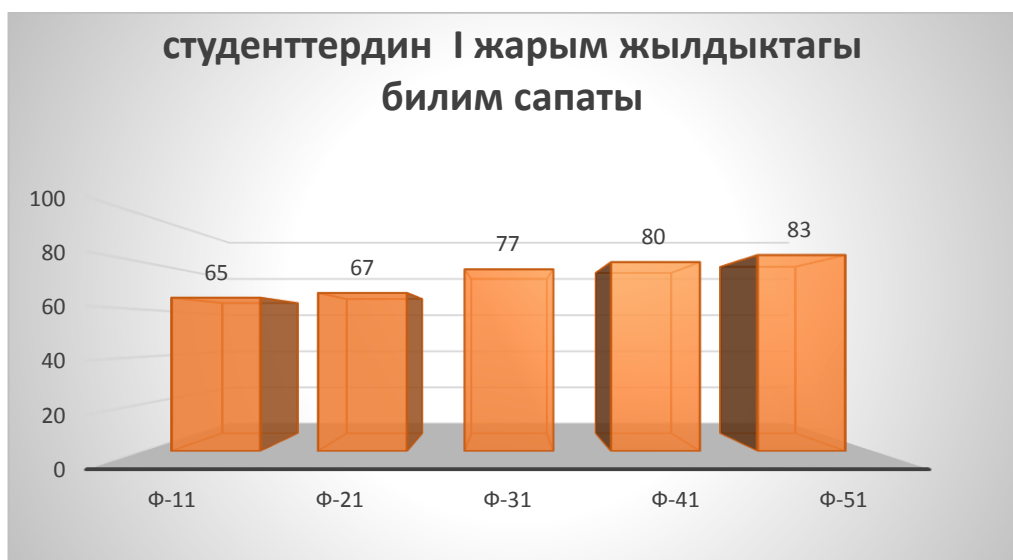
№	Группа	Студенттердин саны	Билим сапаты	Жетишүүсү
1	Ф-11	25	50%	97%
2	Ф-21	25	57%	97%
3	Ф-31	23	53%	99%
4	Ф-41	24	65%	100%
5	Ф-51	24	63%	98%

«Физика» адистигинде окуган студенттер 2011-2012 – окуу жылынын I жарым жылдыктагы жыйынтыгы боюнча төмөнкүдөй жетишкендиктерге ээ болушту:

№	Группа	Студенттердин саны	Билим сапаты	Жетишүүсү
1	Ф-11	25	65 %	99 %

2	Ф-21	25	67 %	92%
3	Ф-31	25	77 %	93 %
4	Ф-41	23	80 %	97 %
5	Ф-51	21	83 %	100 %

«Физика» адистигинде окуган студенттер 2011-2012–окуу жылынын II жарым жылдыктагы жыйынтыгы боюнча төмөнкүдөй жетишкендикетерге ээ болушту:

№	Группа	Студенттердин саны	Билим сапаты	Жетишүүсү
1	Ф-11	25	92 %	99 %
2	Ф-21	25	90 %	97 %
3	Ф-31	25	89 %	98 %
4	Ф-41	23	95 %	100 %
5	Ф-51	21	90 %	100 %

Бул макалада К.А.Калдыбаевдын педагогикалык ишмердүүлүгүнө, илим-билимине, адамкерчилигине, физика-математикалык билим берүү жана маалыматтык технологиялар факультетине сиңген эмгектерине гана токтолдук. Биз сыймыктанган Кадырбек Абдылдаевичтин биздин факультетке иштеп, сиңирген эмгектерин улантып, иштөөгө убада беребиз.

Бүт өмүрүн билим алууга жана башкаларга билим берүүгө арнаган Кадырбек Абдылдаевичтей кыргыздын инсандары көп болуусун каалайбыз. “Акыл сөз жана мыкты эмгек менен эстелик калтырасың өчпөс терең”, - деп Жусуп Баласагын айткандай, ушул сөзгө Кадырбек Абдылдаевич татыктуу инсандын бири болчу. Кадырбек Абдылдаевичтин жаткан жери жайлуу болсун!

Адабияттар:

1. Алиев Ш.А. И.Арабаев атындагы ЖМТИнун 60 жылдыгы үчүн методикалык колдонмо. –Б., 2013.
2. Кыргыз совет энциклопедиясы, 5-т. –Фрунзе, 1980.
3. Физика-математикалык билим берүү жана маалыматтык технологиялар факультетинин отчетунан.